

Kvártélyház

ahol összefonódik a múlt és a jelen

Zalaegerszeg belvárosának szívében található egy neobarokk homlokzatú épület, melynek udvara nyaranta zenével és nevetéssel telik meg. A Kvártélyház immár 20. éve ad otthont a Kvártélyház Szabadtéri Színház Kft. előadásainak. Ez idő alatt a műfajok széles skálájával találkozhatott a csillagok alatt ülő közönség: Az Anconai szerelmesektől kezdve, a Csárdáskirálynőn át a 2025-ös bemutatójú SPAMALOT musicalig. Mi teszi különlegessé a hely atmoszféráját?

Bizonyára a szabadtér és a közösség is már egyfajta ősi hangulatot kölcsönöz, egy biztonságos és varázslatos közeget, melyben nyitottak vagyunk a varázslatra. Maga az épületegyüttes nem csupán egy 250 éves múltra tekint vissza, de a 18. századtól szinte minden jelentős eseménynek is helyszínül szolgált.

Kezdetben katonai szálláshelyként működött, melyre Mária Terézia királyi rendelete kötelezte a vármegyét. Az eredeti, fából készült, földszintes épület viszont leégett, s a nemesi közgyűlés 1765. május 6-án döntötte el, hogy szilárdabb anyagokból kell újjáépíteni, kétszintesé bővítve. 8 évig tartó munkálatokat követően 1773 decemberében beköltözhettek az első bérlők, de a század végén már nem volt a városnak stratégiai jelentősége, így az eredeti célját végül sosem töltötte be. Főként a vármegyei tisztviselői vették birtokukba először alkalmi szállásként, majd az adminisztráció növekedésével a vármegyházról kiköltöző közigazgatás töltötte be a helyiségeket. Az 1830-as években már a főispán is itt lakott látogatói idején, hogy itt fogadhassa vendégeit és tárgyaljon a megye legfontosabb ügyeiről.

Hogyan vált zenei és ünnepi központtá?

1845. május 25-én volt az első nagy kulturális ünnepség helyszíne, amikor a helyi hölgyek díszbédert adtak az újtjáról hazatérő Deák Ferenc tiszteletére. A zene mellett a pázmándi színtársulat vándorszíneszei színesítették a rendezvényt Vahot Imre „Védangyal” című előadásával, illetve a „Szökött katona” és a „Két pisztoly” is bemutatásra került. Innentől jelentős politikai események színhelye lett a Kvártélyház: 1861-es megyei autonómia újjászülését követő első tisztújítás 1867. május 6-án.

A következő évtizedekben még tovább nőtt a jelentősége: az 1872-es közigazgatási reformokkal, a bírásokodás-közigazgatás szétválasztásával a vármegye minden hivatalát a Kvártélyházba költöztették át. A helyhiány megoldásaként a déli szárnyhoz 1880-ban egy szervesen kapcsolódó nyugati szárnyat húztak fel, majd

1891-ben Rauscher Miksa (1850-1934) tervei alapján elkészült a Díszterem, a levéltár és a főszolgabíró hivatala. Végleges formáját 1928-ban nyerte el, amikor népszövetségi kölcsönrel Kotsis Iván műegyetemi tanár tervei alapján emeletráépítést és jelentős bővítést vittek véghez a keleti oldalon.

Ez idő alatt 1872 és 1950 között megyeházaként is funkcionált, így a megyei közgyűlések, legnagyobb politikai, ünnepi rendezvényeknek adott otthont. Ennek tudatában már nem meglepő, hogy a Habsburg-ház tagjai, miniszterelnökök (például Bethlen István, Kállay Miklós) és miniszterek (Trefort, Baross G., Klebelsberg K.), illetve maga a kormányzó, Horthy Miklós is sétált a falak között. A politika csak a történet egyik fele: a tudomány, a kultúra és a művészetek is befogadásra leltek itt: a milleniumi ünnepségek zalai eseményei, Deák Ferenc 100. születésnapja vagy a Falu Szövetség 1925-ös nagy országos kiállításának egyes szekcióinak tárlata. A Díszteremben (1994-től a közgyűlés színteré) rendezték az első zalai könyvhetet 1929-ben, majd képzőművészeti kiállításoknak, zenei rendezvényeknek adott otthont.

1950-től a központi funkciója csökkent, de a Díszterem továbbra is a politikai és kulturális rendezvények helyszíne maradt: itt fogadták Rákosi Mátyást, Kádár Jánost, itt rendezték a „Nevezetes zalaiak” kiállítást 1966-ban és a Göcsej Napok programsorozat keretében a Nemzeti Múzeum kincseit bemutató képzőművészeti tárlatot 1967-ben. 1987-90-ben újabb rekonstrukciós munkálatok következtek, ami ismét fellendítette az épületegyüttes szerepkörét: azóta ismét jelentős közéleti személyiségek fordulnak meg (Habsburg Ottó, Göncz Árpád, Mádl Ferenc stb.) és a belső udvar rendszeres helyszíne a művészeti eseményeknek.

Az első próbálkozások - mint a Zenélő udvar 1981-1983, Udvarok fesztivál 2000-2001 - után 2007-ben indult el a Kvártélyház Szabadtéri Színház, mely egész nyáron szabadtéri előadásokkal várja nézőit, s ahol a színház-zene-tánc-fesztivál korosztályokon átvéve találkozik. Idén a XX. évadunkkal, beleértve a Zalaegerszegi Kortárs Művészeti Fesztivált (ZAKO), számos különlegességgel készülünk, hogy együtt ünnepeljük mindazt, ami összeköt minket. Ízelítőként: az udvar színpadára megújult koncepcióval tér vissza az első évad vígjátéka, az Anconai szerelmesek - mintegy jelképeként annak, hogy a Kvártélyházban összefonódik a múlt és a jelen.

A cikk a „Kvártélyház Nyár - a 15. évad” című, 2021-es kiadványban megjelent, Dr. Gyimesi Endre „A Kvártélyház mesél a múlttól” című írása alapján készült.

